

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/107

Karar Sayısı : 2007/44

Karar Günü : 5.4.2007

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 22.11.2007-26708

İPTAL DAVASINI AÇANLAR:

1. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER (Esas Sayısı: 2004/107)

2- Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Ali TOPUZ, Haluk KOÇ ile birlikte 116 milletvekili (Esas Sayısı: 2004/108)

İPTAL DAVASININ KONUSU: 4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasının, 21. maddesinin ve 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla ...” ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10., 11., 13., 33. ve 69. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralları

4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun iptali istenen yasa kurallarını da içeren 10., 13. ve 21. maddeleri şöyledir:

1- “MADDE 10.- Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve mesleki kuruluşlardan maddi yardım alabilir ve adı geçen kurumlara maddi yardımda bulunabilirler.

5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, dernekler kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebilirler. Bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları, proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında ayni veya nakdi katkı sağlayabilirler.”

2- “MADDE 21.- “Dernekler mülki idare amirliğine önceden bildirimde bulunmak şartıyla yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan ayni ve nakdi yardım alabilirler. Bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikte düzenlenir. Nakdi yardımların bankalar aracılığıyla alınması zorunludur.”

3- “MADDE 13.- Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla dernek hizmetleri gönüllüler veya yönetim kurulu kararı ile göreve başlatılan ücretliler aracılığıyla yürütülür.

Dernek yönetim ve denetim kurullarının kamu görevlisi olmayan başkan ve üyelerine ücret verilebilir. Verilecek ücret ile her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar genel kurul tarafından tespit olunur. Yönetim ve denetim kurulu üyeleri dışındaki üyelere ücret, huzur hakkı veya başka bir ad altında herhangi bir karşılık ödenemez.

Dernek hizmetleri için görevlendirilecek üyelere verilecek gündelik ve yolluk miktarları genel kurul tarafından tespit olunur.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçelerinde iptali istenilen kuralların Anayasa'nın 2., 10., 11., 13., 33. ve 69. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca E.2004/107 sayılı dosyada 1.12.2004 tarihinde, E.2004/108 sayılı dosyada ise 29.12.2004 tarihinde Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fazıl SAĞLAM, A. Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılmaları ile yapılan ilk inceleme toplantılarında dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçeleri ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararı

4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... siyasi partilerden ...” ibaresi ile 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla ...” ibaresinin iptali ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilemesi istemiyle, Esas 2004/108 sayılı dosyada Milletvekilleri tarafından açılan davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2004/107 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2004/107 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 5.4.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçelerinde, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasına göre, derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve mesleki kuruluşlardan maddi yardım alabilecekleri ve adı geçen kurumlara maddi yardımda bulunabilecekleri; 21. maddesine göre de, derneklerin yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi yardım alabilecekleri; Anayasa'nın 69. maddesinin onuncu fıkrasında ise yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruklığında olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partilerin kapatılacaklarının belirtildiği; oysa dava konusu düzenlemelere göre, bir derneğin yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan yardım alıp, bu yardım kendi varlıklarına katılsa da dolaylı yoldan siyasi partilere yardım adı altında aktarmalarının olanaklı

olduğu; böylece anayasal kurala uygunluğu sağlayacak bir önlem bulunmadığı için yasa ile anayasal yasağın dolaylı yoldan aşıldığı; siyasi partilerin kuruluş ve çalışmalarında özgür olmalarının temel ilke olduğu, anayasa koyucunun siyasi partiler hakkında derneklerden farklı düzenlemeler öngördüğü; Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak görevi ile özdeşleşen bir konuda Dernekler Kanunu'nda önlem alınmayarak siyasi partilerin dernekler aracılığı ile yurtdışından yardım almalarının olanaklı hale geldiği, bu nedenlerle Anayasa'nın 2., 11. ve 69. maddelerine aykırı olduğu; öte yandan, etkinlikleri çok gelişmiş bir derneğin üye sayısının 100'ün altında olması nedeniyle ücretli bir sekreter bile çalıştıramamasının derneklerin faaliyet güvencesini ortadan kaldırdığı; kuralla dernek kurma özgürlüğüne sınırlama getirildiğinden Anayasanın 33. maddesine aykırı olduğu; üye sayısı 100'den fazla olan dernekler ile üye sayısı 100'den az olan dernekler arasında oluşan bu eşitsizliğin makul bir nedene dayanmadığı, bu nedenle Anayasa'nın 10. maddesinde sözü edilen eşitlik ilkesine de aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- Yasa'nın 10. Maddesinin Birinci Fıkrasının “Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir” Bölümünün İncelenmesi

Anayasa'nın 3.10.2001 günlü ve 4709 sayılı Yasa ile değişik 33. maddesinin üçüncü fıkrasında, dernek kurma hürriyetinin ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 33. maddesinin 4. fıkrasının ilk halinde derneklerin Anayasa'nın 13. maddesindeki genel sınırlamalara aykırı hareket edemeyecekleri gibi, siyasi amaç güdemeyecekleri, siyasi faaliyette bulunamayacakları, siyasi partilere destek olamayacakları, sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemeyecekleri belirtilmiştir. Bu maddenin dördüncü fıkrası, 23.7.1995 günlü, 4121 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Başlangıç Metni ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun ile kaldırılmıştır.

Anılan anayasal değişiklikten sonra derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere benzer amaçlı dernekler, siyasi partiler, işçi ve işveren sendikaları ile mesleki kuruluşlarla ortak hareket edebilecekleri ve bu bağlamda maddi yardım alabilmeleri olanaklı hale geldiğinden kural Anayasanın 33. maddesine aykırı değildir.

Kuralın Anayasanın 69. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ile Şevket APALAK bu görüşe katılmamışlardır.

2- Yasa'nın 10. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan “... ve adı geçen kurumlara maddi yardımda bulunabilirler.” Bölümünün İncelenmesi

İptal davasına konu olan kural uyarınca dernekler tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklere, siyasi partilere, işçi ve işveren sendikalarına ve meslekî kuruluşlara maddi yardımda bulunabileceklerdir.

Siyasi partilerin uyacakları esasların düzenlendiği Anayasa'nın 69. maddesinin onuncu fıkrasında, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan

gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partilerin temelli olarak kapatılacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 21. maddesinde derneklerin mülkî idare amirliğine önceden bildirimde bulunmak şartıyla yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynî ve nakdî yardım alabilecekleri, bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikte düzenleneceği ve nakdî yardımların bankalar aracılığıyla alınmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Kural ile derneklerin siyasi partilere maddi yardım yapmalarının yolunun açılması sonucunda, derneklerden siyasi partilere nakdi veya ayni yardım sağlanması olanaklı hale gelmiştir. Dernekler Kanunu'nun 21. maddesine göre derneklerin yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan ayni ve nakdi yardım alabilecekleri de göz önüne alındığında, yurt dışındaki kişi veya kuruluşlardan ayni veya nakdi yardım alan derneklerin bu yardımları siyasi partilere aktarmalarına bir engel kalmamıştır.

Anayasa'nın 4121 sayılı Yasa ile değiştirilen 68. maddesinin sekizinci fıkrasında, Devletin siyasi partilere yeterli düzeyde ve hakça maddi yardım yapacağı belirtilmiş ve bu yardımın, siyasi partilerin üyelerinden alacakları aidatların ve bağışların tabi olduğu esasların yasa ile düzenlenmesi öngörülmüştür. Siyasi parti üyelerinin ödeyecekleri aidatlar ve bağışlar hakkında yasal düzenleme yapılmasının öngörüldüğü ve yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruklığında olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partilerin temelli kapatılması gerektiği göz önüne alındığında, anayasakoyucunun siyasi partileri her türlü dış etkilerden uzak tutmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan ayni ve nakdi yardım alan siyasi partilerin, yardım yapan kişi veya kuruluşların etkisine girmesi ve yurt dışından yönlendirilmeleri olanaklıdır. Buna göre, Yasa kuralı ile derneklerin kendi amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla bile olsa, siyasi partilere maddi yardım yapma yolunun açılması, Anayasa'nın 69. maddesine aykırı görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, Dernekler Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasının "... ve adı geçen kurumlara maddi yardımda bulunabilirler" biçimindeki bölümünün siyasi partiler yönünden iptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

3- Yasa'nın 13. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan "Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla ..." İbaresinin İncelenmesi

Anayasa'nın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlükler özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle sınırlandırılabilir. İptali istenen kuralla getirilen sınırlamanın dernek kurma özgürlüğünün düzenlendiği 33. maddedeki nedenlere uygun olması gerekmektedir.

Anayasa'nın 33. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtildiği üzere, milli güvenliğin ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın, genel ahlakın veya başkalarının hürriyetinin korunmasına yönelik olarak dernek kurma özgürlüğüne sınırlama getirilebilir.

Dernekler Kanunu'nun 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan dava konusu kurala göre üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla dernek hizmetleri gönüllüler veya yönetim kurulu kararı ile göreve başlatılan ücretliler aracılığıyla yürütülebilecektir. Başka bir ifade ile,

herhangi bir derneğin üye sayısı 100 kişinin altında ise, dernek hizmetleri gönüllüler veya ücret karşılığında istihdam edilen kişiler tarafından yerine getirilemeyecektir.

Dernekler Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, dernek “kazanc paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları” biçiminde tanımlanmıştır. Dernekler belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere çeşitli etkinliklerde bulunma durumundadırlar. Bu etkinlikleri gerçekleştirebilmek için de gönüllü veya ücretli personel çalıştırmaları kaçınılmazdır.

Dernekler Kanunu'nun 13. maddesinin birinci fıkrasındaki düzenleme ile üye sayısı 100'ü aşmayan derneklerde gönüllü veya ücretli personel çalıştırılmasının engellenmesi, kurulmuş bir derneğin faaliyetlerine yönelmiş olduğundan dernek kurma ve dernek etkinliklerini yürütme özgürlüğüne yasa ile bir sınırlama getirildiği açıktır. Bu sınırlamanın 33. maddede belirtilen sınırlama nedenlerinden herhangi birine dayanmaması nedeniyle Anayasa'nın 33. maddesine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle Dernekler Kanunu'nun 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla ...” ibaresi Anayasaya aykırıdır. İptali gerekir.

4- 21. maddesinin incelenmesi

5253 sayılı Dernekler Kanununun 21. maddesinde, derneklerin mülkî idare amirliğine önceden bildirimde bulunmak şartıyla yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynî ve nakdî yardım alabilecekleri, bildirim şekli ve içeriğinin yönetmelikte düzenleneceği ve nakdî yardımların bankalar aracılığıyla alınmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 33. maddesinde, derneklerin yurt dışındaki kişi ve kuruluşlardan aldıkları ayni ve nakdi yardımı siyasi partilere aktarmadıkları sürece yurt dışından yardım almalarını yasaklayan herhangi bir kural bulunmamaktadır.

Bu nedenle kural Anayasaya aykırı görülmemiştir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI KARARI

4.11.2004 günlü, 5253 sayılı “Dernekler Kanunu”nun;

A-1- 10. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler” bölümünün siyasi partiler yönünden,

2- 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla ...” ibaresi,

5.4.2007 günlü, E. 2004/107, K. 2007/44 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu bölüm ve ibarenin, uygulanmalarından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete’de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜKLERİNİN DURDURULMASINA,

B-1- 10. maddesinin birinci fıkrasının “Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir” bölümüne,

2- 21. maddesine,

yönelik iptal istemleri, 5.4.2007 günlü, E. 2004/107, K. 2007/44 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde ve bölüme ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

5.4.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- SONUÇ

4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun :

A- 10. maddesinin birinci fıkrasının;

1- “Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir” bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Şevket APALAK ile Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- “... ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler” bölümünün siyasî partiler yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 13. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Üye sayısının 100 kişiden çok olması şartıyla...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 21. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

5.4.2007 gününde karar verildi.

Başkan
Tülay TUĞCU

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Anayasa'nın dernek kurma hürriyetini düzenleyen 33. maddesinin dördüncü fıkrası “Dernekler ... siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunamazlar, siyasi partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemezler” hükmünü taşımaktayken, Anayasa'da 23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikler çerçevesinde, bu fıkra madde metninden çıkartılmıştır. Yine Anayasa'nın siyasi partilerin uyacakları esasları düzenleyen 69. maddesinin ikinci fıkrası “Siyasi partiler kendi siyasetlerini yürütmek ve güçlendirmek amacıyla dernekler, sendikalar, vakıflar, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile siyasi ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar. Bunlardan maddi yardım alamazlar” hükmünü taşımaktayken, Anayasa'da 23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikler çerçevesinde, bu fıkra da madde metninden çıkarılmıştır. Ne var ki, Anayasa'nın belirtilen her iki madde metninden anılan fıkralarının çıkartılması, iptal konusu 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasındaki Derneklerin siyasi partilerden maddi yardım alabilmelerine ilişkin kurala Anayasal dayanak oluşturmaz. Gerçekten, 4121 sayılı Kanun'la yapılan Anayasa değişikliği esnasında Anayasa'nın 69. maddesinin birinci, üçüncü, altıncı ve son fıkra dışındaki diğer fıkraların metinlerinde de değişiklikler yapılmış, bu meyanda üçüncü fıkra “**Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir...**” şekline dönüşmüş; 68. maddeye ise

“Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tâbi olduğu esaslar kanunla düzenlenir.” şeklinde son fıkra ilave edilmiştir.

1995 Anayasa değişiklikleriyle, derneklerle siyasi partiler arasındaki “maddi yardım yapma-maddi yardım alma” konusundaki organik ilişki yasağının otomatik olarak kaldırıldığını söyleyebilmek mümkün değildir. Çünkü, aynı Anayasa değişikliğiyle siyasi partilerin gelir ve giderlerinin **amaçlarına uygun olması** gerektiği kuralı getirilmiş olup; Anayasa'nın 68. maddesi uyarınca çıkartılan 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 3. maddesi de, siyasi partilerin amacının ne olduğu, konusundaki çerçeveyi çizmiştir. Buna göre, “siyasi partiler ... milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ... kuruluşlardır ...” Yine aynı Kanun'un 61. ve 70. maddelerinde de siyasi partilerin gelirlerinin ve giderlerinin, amaçlarına aykırı olamayacağı açıkça tekrarlanmaktadır. Bir siyasi partinin herhangi bir derneğe yardımda bulunması, yukarıda işaret edilen “**amaca**” çok açık biçimde aykırı olduğu gibi; Anayasa'nın 68. maddesinin son fıkrasına eklenen kuralla siyasi partilerin “gelirlerinin” Hazine yardımı, üye aidatı ve bağışlarla sınırlandırılması, karşısında, “giderleri” bakımından da benzer bir mantık ve yorum biçiminin egemen olması kaçınılmazdır.

Öte yandan, siyasi partilerin gelirleri arasında bulunan bağışlara bile bir limit getirilmesi ve her yıl yeniden değerlendirme oranı ile saptanacak sınır dışında bağış yapılmasına yasakoyucu tarafından imkân tanınmaması gerçeği gözetildiğinde; ölçüsüz ve sınırsız biçimde bir siyasi partinin bir derneğe yardım yapabilmesine imkân tanıyan düzenlemedeki mantığı ve Anayasa'ya uyarlığı anlayabilmek mümkün değildir. Aynı şekilde, derneğin siyasi partiye maddi yardım yapmasını Anayasa'ya aykırı gören, buna karşın siyasi partinin derneğe maddi yardım yapmasını Anayasa'ya uygun gören bir yorum biçimini telif edemiyorum.

Açıkladığım nedenlerle, 5253 sayılı Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrasının derneklerin maddi yardım almasını düzenleyen birinci bölümündeki “siyasi partilerden” ibaresinin Anayasa'nın 68. ve 69. maddelerine aykırı olduğu ve bu nedenle iptali gerektiği kanısına vardığımdan; sayın çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılamıyorum.

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

AZLIK OYU

Anayasa, siyasî partileri ve dernekleri farklı kurallara bağlamış ve böylece hukuksal yapılarını, karşılaşılabilecek yaptırımları ve amaçlarını ayrı ayrı düzenlemiştir. Bu anayasal dizge, kuruluşların görünüm ve işlevlerine yaşam verecek olan mali yapılarının da birbirlerinden ayrı tutulmasını gerekli kılmaktadır. Mali yapının ayrılığı doğal olarak, maddi yardım ilişkisini de kesecektir. Ayrıca, siyasi partilere yapılan Devlet yardımı, mali ilişkiler de gösterilecek özenin ayrı gerekçesidir.

Belirlenen bu durum ve siyasal örgütlenmenin özellikle ve özenle çizilmiş sınırı karşısında, 5253 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasının reddedilen maddi yardım almayla ilgili bölümündeki “siyasi partilerden” sözcükleri Anayasa'nın 32., 68. ve 69. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kararın bu bölümüne belirtilen nedenle karşıyım.

Üye

Şevket APALAK